

Misschien mogen we wat meer vertrouwen hebben in het oordeel van ernstig zieken en hun artsen?

Wim distelmans Beeld Thomas Sweertvaegher

Wim Distelmans is palliatief arts en voorzitter van de federale evaluatiecommissie euthanasie. Hij schrijft ten persoonlijke titel.

♦ Exclusief voor abonnees door **WIM DISTELMANS** 4 februari 2020, 6:00

Een belangrijk positief neveneffect van dit assisenproces is de terechte belangstelling voor de aanpassing van de euthanasiewet. Men is verontwaardigd hoe zulk ontierend proces had kunnen plaatsvinden. Men wilt in de toekomst vermijden dat artsen betrokken bij een euthanasieprocedure en familieleden ‘op zoek naar de waarheid’ niet meer tegen elkaar worden uitgespeeld voor het Hof van Assisen.

Voor alle duidelijk: dit valt nooit uit te sluiten, zelfs met een ideale euthanasiewet. Iedereen moet steeds een klacht kunnen indienen. Deze kan, na gerechtelijk onderzoek, aanleiding geven tot een (assisen)proces. Men kan wel de kans op een rechtszaak en de gevolgen ervan reduceren door te bemiddelen tussen de betrokken partijen en te voorzien in een duidelijke

wetgeving met proportionele strafbepaling. Meester Christine Mussche vroeg zich tijdens voorgaand proces al af waarom er geen neutrale bemiddeling had plaats gevonden. De gerechtelijke instanties beschikken namelijk over deze mogelijkheid. Ik vind het evident om de werking van de euthanasiewet en de federale commissie euthanasie te evalueren en te verbeteren. Maar niet op basis van de zogenaamde tekortkomingen zoals door sommigen gesuggereerd.

De reacties en kritiek op de huidige wet en haar federale commissie euthanasie getuigen immers soms van onwetendheid of verhulde weerstand tegen de zelfbeschikking van mensen met ondraaglijk lijden door een ongeneeslijke psychiatrische aandoening.

Vooreerst dit. De federale commissie euthanasie werd wettelijk opgericht als buffer tussen het werkveld (de artsen) en het gerecht. Aan de hand van het registratiedocument, door de arts verstrekt na de euthanasie, evalueert de commissie of de grondvoorwaarden van de wet – wilsbekwame patiënt, vrijwillig, herhaald verzoek, ongeneeslijke aandoening en onbehandelbaar ondraaglijk lijden - en de procedures - verzoek op schrift, registratiedocument aangetekend opsturen binnen de vier werkdagen, bespreking met het verplegend team e.d. - werden gerespecteerd. De grondvoorwaarden mogen nooit worden overtreden maar procedurele fouten kunnen op de commissie worden bediscuteerd vooraleer eventueel door te verwijzen naar de gerechtelijke instanties. Dit is logisch, anders had men de evaluatie van het registratiedocument evengoed aan een ambtenaar van het parket kunnen overlaten die de lijst met voorwaarden afvinkt.

Tijdens de voorbije assisenzaak bevestigde het college van experts de evaluatie van de federale commissie euthanasie: de grondvoorwaarden van de wet werden gerespecteerd. De jury is hen daarin gevolgd. Psychiater-psychotherapeut Joris Vandenberghe vraagt zich in zijn opiniebijdrage ([DM 3/2](#)) af hoe de commissie correct kan oordelen op basis van het 'advies' van de tweede arts op het registratiedocument zonder dat het oorspronkelijk verslag werd toegevoegd.

Wanneer het advies van de tweede arts het bestaan van de grondvoorwaarden duidelijk bevestigt, vraagt de commissie het oorspronkelijk verslag niet op. Zoniet, wordt dit wel gedaan en wordt de zaak voorlopig niet goedgekeurd. Vandenberghe trekt verder de werking van de commissie in twijfel op basis

van de ‘vernietigende’ analyse van ex-commissielid Ludo Vanopdenbosch. Vanopdenbosch heeft juist geteld tweemaal een commissievergadering bijgewoond vooraleer op te stappen omdat de pluralistische commissie een arts niet had doorverwezen naar het parket. Deze laatste had palliatieve sedatie met euthanasie verward en foutief een registratiedocument naar de commissie opgestuurd. Juist wegens deze breed verspreide confusie pleit ik trouwens al jaren voor de registratie van palliatieve sedatie. Op basis van twee aanwezigheden lijkt het me moeilijk een ‘analyse’ van de werking van de commissie te maken. Sindsdien wordt Opdenbosch door de tegenstanders van de euthanasie(wet) overal als spreker opgevoerd om de commissie euthanasie in discredit te brengen.

Vandenbergh pleit hiernaast voor strengere procedures zoals voorafgaande toetsing, aanpassing van de maand wachttijd, uitklaring van het begrip ‘onafhankelijkheid’. De meeste politieke fracties hebben beloofd hierover te willen discussiëren. Het invoeren van restrictieve maatregelen gaat m.i. weinig invloed hebben op het naleven van de grondvoorwaarden. Vergeten we niet dat in ruim 80 procent van alle geregistreerde euthanasies het gaat over terminaal zieken, meestal met kanker. En zelfs in uiterst zeldzame indicaties zoals bij bepaalde psychiatrische aandoeningen is gebleken dat ondanks procedurele fouten de grondvoorwaarden gerespecteerd bleven. Misschien mogen we wat meer vertrouwen hebben in het oordeel van ernstig zieken en hun artsen?